

ויחי ח"כ שיחה א'

"ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין", שהי' צריך להיות מיד בכניסתם לא"י, וע"י "זכו אחישנה" הי' הקץ בא בימיהם. אך "נסתלקה ממנו שכינה", כי כדי שהגאולה תהי' נצחית, היא תריכה לבוא ע"י העבודה בכח עצמו ולא ע"י גילוי מלמעלה - גילוי הקץ.

עה"פ (מט, א) "ויקרא יעקב גו' האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים" אמרו חז"ל "ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה". וצריך להבין מהו התועלת לגלות לבניו שהקץ יהי' באלפי שנה?

ויש לומר, על פי מאמר חז"ל על הפסוק "תביאמו ותטעמו בהר נחלתך", שאילו זכו הי' גאולת מצרים גאולה נצחית, וא"כ הקץ שביקש לגלות הי' רק כעבור מאתיים שנה, ויעקב רצה להודיע לבניו את הקץ כדי שע"ז יתחזקו ויתעוררו בעבודת ה', ואז יהי' "זכו אחישנה", והקץ יהי' בימיהם.

אך "נסתלקה ממנו שכינה", כי תכלית העבודה הוא כשהעבודה היא בכח עצמו – קו שלו. ובעומק יותר: כדי שהגאולה תהי' גאולה נצחית צריך שהעבודה שעל ידה באה הגאולה תהי' באופן ד"לא שנית", שזהו רק כשהעבודה היא בכח עצמו, כי כשהעבודה היא ע"י גילוי מלמעלה אין זה עבודה נצחית כי כשהגילוי יתבטל תתבטל גם העבודה.

אך יעקב, שמדרגתו הוא אצילות - עולם האחדות, הי' לאחר הבירור, וא"כ כבר הי' לו את שלימות העבודה, וחשב שגם בניו הם במדרגתו, ולכן ביקש לגלות את הקץ. אך "נסתלקה ממנו שכינה". ובזה ישנם ב' שיטות, דבמדרש איתא "נסתם ממנו", זאת אומרת שהקץ נסתם גם מיעקב כי הקב"ה רצה שביעקב יורגש מעלת העבודה בכח עצמו. אך בגמרא הלשון הוא ש"נסתלקה ממנו שכינה", "שכינה" הוא הכח להמשיך ולגלות את הקץ, אך הקץ לא נסתם ממנו.

והנה, רצון יעקב - שהי' מרכבה לאלוקות גם באותה שעה - לגלות את הקץ הוא בהתאם לרצון העליון. ויתירה מזה תפילת צדיק אינה חוזרת ריקם, וא"כ בקשת יעקב פעלה שיוכלו להגיע לגילוי הקץ בדרך מקיף, עבודת ה' באופן של חירות מיצר הרע ומאומות העולם.

וההוראה: שצריך לרצות ולבקש את גילוי הקץ כי הבקשה והרצון נותנים סיוע ועידוד רב בעבודת ה'.